

1997-12-05

231-11164-97
25 02 142

Enligt sändlista

NATURRESERVATET GRANHOLMEN I KALIX KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7§ naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturvårdsförvaltare skall vara länsstyrelsen i Norrbottens län.

UPPGIFTER OM RESERVATET

Reservatets namn:	Granholmen
Kommun:	Kalix
Lägesbeskrivning:	8 km SV om Storön. Gröna (topografiska) kartan 25M SO
Fastigheter:	Granholmen 2:1
Area:	107 ha
Därav landarea:	29 ha
Markägare:	Staten. Marken förvaltas av Statens Fastighetsverk

BESKRIVNING AV RESERVATET

Granholmen är med sina 29 ha en av de större kronholmarna i Kalix skärgård. Ön reser sig minst 10 meter över havet i dess högst belägna hållmarkspartier. Granskog av frisk ristyp dominerar på ön men här finns även glest beskogade hållmarksområden och längs stränderna mer eller mindre utvecklade lövbårdar. Endast fyra stugor finns på Granholmen, samtliga belägna i en skyddande vik på öns västra sida.

Skogen är påverkad såtillvida att man i vissa partier har ”städat” kraftigt genom att plocka bort lågor och torrträd. Då modernt skogsbruk inte har förekommit har den ändå i stora delar bibehållit naturskogens struktur, med fläckvis en relativt stor förekomst av lågor i olika grovlek och nedbrytningsklass. Vedsvampen harticka (*Onnia leporina*) förekommer frekvent i vissa skogspartier. Denna art växer oftast i mer eller mindre orörda granskogar och dess förekomst på Granholmen tyder därmed på skoglig

1997-12-05

231-11164-97
25 02 142

kontinuitet. Den dominerande vegetationstypen är frisk blåbärstyp men vissa skogspartier är mer frodiga och örtrika, andra fuktiga med vitmosseinslag i bottenkiktet. På ett par ställen i den södra delen av ön ligger fuktiga sänkor vackert inbäddade i skogen.

Granholmen har ett västligt och ett östligt höjdparti som utgörs av renspolade hållmarker och strängar med mindre block. Den östra har större utbredning och avslutas i en sandig vik i norr. Bland hållorna står glesa bestånd av lågväxta granar, tallar och enbuskar. Fältvegetationen utgörs främst av kråkbär och mjölon.

Mitt på öns nordligaste udde har det genom stormfällning bildats en stor beståndslucka. Träden ligger här huller om buller i det mycket frodiga fältskiktet dominerat av högväxta ekbräken, hallonbuskar och granplantor.

Stugan på Husudden liksom de två stugorna mitt i viken är gamla fiskestugor men används idag främst som fritidshus. Husudden är sandig-grusig och rik på enbuskar och tuktade granar med inslag av enstaka större tallar, björkar och granar. Stranden vid udden är frodig med bland annat lågväxta viden, älggräs, vänderot, madrör, kråkklöver, havtorn, blåtåtel, åkerbär samt olika säv- och starrarter. Öns stränder är till övervägande del smala och blockiga. Växtligheten utgörs av samma arter som vid Husudden, ibland med inslag av havssälting och hästskräppa. Närmast öns stränder står en smal bård av björk och gråal.

Granholmen har sedan länge tillbaka nyttjats för jakt och fiske. Uppe på öns västra höjdparti finns två stycken tomtningar, d.v.s. lämningar efter enklare bostäder. Av läget att döma har de använts i samband med säljakt.

ÄRENDETS BEREDNING

Kronholmarna i Norrbottens skärgård (med undantag för Brändöskäret 1:1 och Sandön 5:1 Tjuvholmen) avsattes genom Domänverkets beslut 1988-09-05 som domänreservat. Vid Domänverkets bolagisering 1992 beslutades att samtliga kronholmarna skulle kvarstå i statens ägo och under Statens fastighetsverks förvaltning.

Naturvårdsverket och Statens fastighetsverk (SFV) slöt 1995-10-27 en överenskommelse om att mark med särskilt stora naturvärden skulle kunna förordnas som naturreservat utan ersättningsanspråk från SFV. I överenskommelsen ingick bland annat kronholmarna. Regeringen gav i uppdrag till berörda länsstyrelser att med utgångspunkt i överenskommelsen besluta om erforderliga förordnanden enligt naturvårdslagen (1964 : 822).

Länsstyrelsen har nu utrett naturvärdena på kronholmarna. Granholmen bedöms ha så höga naturkvaliteter att bildande av naturreservat är motiverat.

ÄNDAMÅLET MED RESERVATET

1997-12-05

231-11164-97
25 02 142

Ändamålet med reservatet är att bevara öns naturliga successioner, flora och fauna. Ändamålet är även att bevara de typiska landformer och jordarter, vilka bildats och fortfarande bildas av vind- och vågverkan på de nya stränder som genom landhöjningen reser sig ur havet. Vidare ska reservatet skydda Granholmens fornlämnings- och kulturmiljöer. Inom ramen för dessa mål skall reservatet även ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen att i beslutet angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheter inom reservatet.

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att:

1. Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd
2. Ta bort eller upparbeta stående eller liggande döda träd
3. Skada eller förändra mark eller vegetation så väl på land som på havsbotten, till exempel genom att anlägga väg, anordna upplag, gräva, schakta eller dika
4. Sätta upp tavla, plakat eller skylt

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

5. Uppföra eller utöka byggnad eller anläggning
6. Muddra i syfte att uppföra båtled samt för att uppföra pirar eller annan ankoringsplats
7. Anlägga luft- eller markledning

Utan hinder av ovanstående föreskrifter är det dock tillåtet för stugägare att utföra siktröjning av strandskog som ligger i omedelbar anslutning till huvudbyggnad. Inom det område som hävdas som tomt är det också tillåtet att ta reda på fallna träd eller träd som riskerar falla samt att utföra markanläggningar. Som hävdad tomt räknas i detta sammanhang ett område inom 25 meters radie från huvudbyggnad. Åtgärder utanför detta område erfordrar länsstyrelsens tillstånd.

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för underhåll av befintliga stigar, enslinjer, sjömärken eller de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med Rennäringslagen. Lokalisering och utformning av eventuella nya anläggningar samt ändring av befintliga anläggningar skall dock ske i samråd med länsstyrelsen (20 § naturvårdslagen).

Inom reservatet får fiske bedrivas i enlighet med bestämmelserna i gällande fiskelag.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om markägarens skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla de åtgärder och anläggningar som erfordras för:

1. Reservatets vård och skötsel
2. Besökande allmänhet
3. Sjösäkerhet

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Reservatet är tillgängligt enligt allemansrätten. Förutom de inskränkningar som följer av andra lagar och förordningar gäller förbud att:

1. Skada mark eller vegetation, även döda stående eller liggande träd
2. Störa djurlivet
3. Elda direkt på klippällar

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet.

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter och åtgärder som framgår av bifogad skötselplan, bilaga 2.

Länsstyrelsen kan i särskilda fall medge undantag från gällande reservatsföreskrifter (12 § naturvårdslagen).

GÄLLANDE REGLER

För att skydda det känsliga djurlivet och förhindra skador på vegetationen är det enligt länsstyrelsens beslut 1976-02-10 (11.1291-886-76) förbjudet att köra med motordriv

1997-12-05

231-11164-97
25 02 142

fordon i terräng på samtliga öar och holmar i Norrbottens skärgård. Enligt beslutet är det dock tillåtet att framföra motordrivet fordon i terräng för bl a följande ändamål:

1. Statliga och kommunala tjänstemän i tjänsteärende
2. Stugägares färd till egen stuga. Härvid skall närmaste väg mellan strand och stugplats användas
3. Parkering av skoter i strandområde i samband med rastning

ÖVRIGT

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet enligt bilaga 3.

Ett övergripande beslut om vilka av skärgårdens domänreservat som skall omföras till naturreservat har tagits av länsstyrelsens styrelse 97-12-05. Granholmen ingår bland dessa domänreservat.

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Björn Rosengren. Föredragande var avdelningsdirektör Bengt Landström. I den slutliga handläggningen har länsexperten för naturvård Hans Furmark, biolog Camilla Carlsson samt företrädare för rättsenheten deltagit.

Björn Rosengren

Bengt Landström